

• टपाल संवाद

मई २०२६

भारतीय डाक
डाक सेवा-जन सेवा

India Post
Dak Sewa-Jan Sewa

Page No.		Page No.	
1	माननीय संचार मंत्र्यांकडून संदेश	8	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोगमुक्त भारत प्रतिज्ञा ● लखनऊ जीपीओ येथे आधार काउंटरचे उद्घाटन
2	वार्षिक व्यवसाय बैठक: आर्थिक वर्ष २०२५-२६ कामगिरी आणि भविष्यातील कार्ययोजना	9	<ul style="list-style-type: none"> ● इंडिया पोस्टची DTDC सोबत भागीदारी ● IPPB कडून SHG बचत खाते सुरू
3	छोटी टपाल तिकिटे, मोठ्या कथा: भारताच्या एकतेचा उत्सव	10	<ul style="list-style-type: none"> ● समन्वय २०२६ : प्रशिक्षण संस्था प्रमुखांची परिषद ● RAKNPA ला संस्थात्मक गौरव पुरस्कार
4	माननीय मंत्र्यांनी अंटाव्हिर्टिकामधील पोस्टमास्टर आणि शास्त्रज्ञांशी संवाद साधला	11	एन-जन पोस्ट ऑफिस : नव्या पिढीसाठी नवीन कल्पना आणि सेवा
5	<ul style="list-style-type: none"> ● माननीय मंत्र्यांचे AIMA लीडरशिप कॉन्क्लेव्हमधील भाषण ● माननीय राज्यमंत्र्यांनी आंतरराष्ट्रीय टपाल आणि जागतिक व्यवसायाचा आढावा घेतला. 	13	टपाल वीर
6	<ul style="list-style-type: none"> ● सचिव (टपाल) यांनी लिस्बनमधील भारतीय दूतावासाला भेट दिली ● इंडिया पोस्टचा २५ व्या PUASP काँग्रेसमध्ये सहभाग 	14	विशेष वैशिष्ट्ये
7	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षमता बांधणीसाठी इंडिया पोस्ट-पीएपीयू सहकार्य ● युगांडामधील PAPU काँग्रेस 	15	टपाल तिकीट कोपरा : तिकीट आणि कथा
		21	ठळक मुद्दे

माननीय संचार मंत्र्यांकडून संदेश

संचार मंत्रालय
MINISTRY OF
COMMUNICATIONS

Message from the Minister of Department of Posts

April 2026 Edition

Namaskar,

India's journey of transformation continues to gather momentum, driven by scale, speed and a renewed focus on service excellence. At the heart of this progress, the Department of Posts is steadily evolving into a modern, customer-centric and service-driven organisation, aligned with the vision of Hon'ble Prime Minister Shri Narendra Modi ji.

This month provided an important opportunity to reflect on our performance and chart the path ahead during the Annual Business Meet 2026-27, held in New Delhi with the participation of senior leadership from across all Postal Circles. I am pleased to share that the Department recorded a revenue of ₹15,296 crore in FY 2025-26, registering a robust 16% growth, a historic achievement that reflects both strong execution on the ground and growing trust among citizens and businesses alike. With 88% of the annual business target achieved, the performance across Circles has been both encouraging and indicative of the Department's expanding role in India's evolving economic landscape.

This growth has been driven by strong momentum in citizen-centric services, parcels, mail, and Postal Life Insurance. At the same time, core areas such as parcels, mail, and international operations must be further strengthened to fully unlock our potential. Going forward, the focus will be on efficiency, cost discipline, accountability, a stronger sales orientation, and better operational integration. It was also a matter of pride to recognise excellence across Circles, with Rajasthan Circle as the top performer.

Alongside operational progress, the Department continues to promote India's rich heritage. In this spirit, a special philatelic exhibition, 'Ek Bharat, Shreshtha Bharat: Celebrating India's Unity & Democracy through Postage Stamps', was inaugurated at the Pradhanmantri Sangrahalaya. It showcased a remarkable collection of stamps featuring Presidents, Prime Ministers, and freedom fighters, reflecting India's democratic journey. Interactions with philatelists and collectors were especially encouraging. The MoU with the Sangrahalaya marks an important step in expanding such initiatives and deepening public engagement through philately.

Further reinforcing our commitment to honouring institutional legacy, a commemorative postage stamp was released to mark the Platinum Jubilee of the Postal Training Centre, Saharanpur. Established in 1951, the institution has played a pivotal role in capacity building and skill development within the Department, training thousands of personnel each year. Its contribution to strengthening capabilities in areas such as e-commerce logistics, digital operations and financial inclusion continues to be of immense significance as we prepare for the future.

These initiatives reflect a broader transformation underway that positions India Post not only as a trusted service provider, but also as a key enabler of growth across sectors such as e-commerce, logistics and financial services. As India moves towards its vision of becoming a global logistics powerhouse by 2030, the role of the Department of Posts and its workforce will be increasingly critical.

As we look ahead, our focus remains on building on this momentum, strengthening core capabilities, expanding high-growth verticals, and delivering reliable, technology-enabled services that meet the aspirations of a rapidly evolving nation. I am confident that with continued dedication and innovation, India Post will further deepen its role as a trusted partner in India's growth story.

Jai Hind!

With warm regards,
Jyotiraditya M. Scindia
Minister of Communications,
Government of India

वार्षिक व्यवसाय बैठक: आर्थिक वर्ष २०२५-२६ कामगिरी आणि भविष्यातील कार्ययोजना

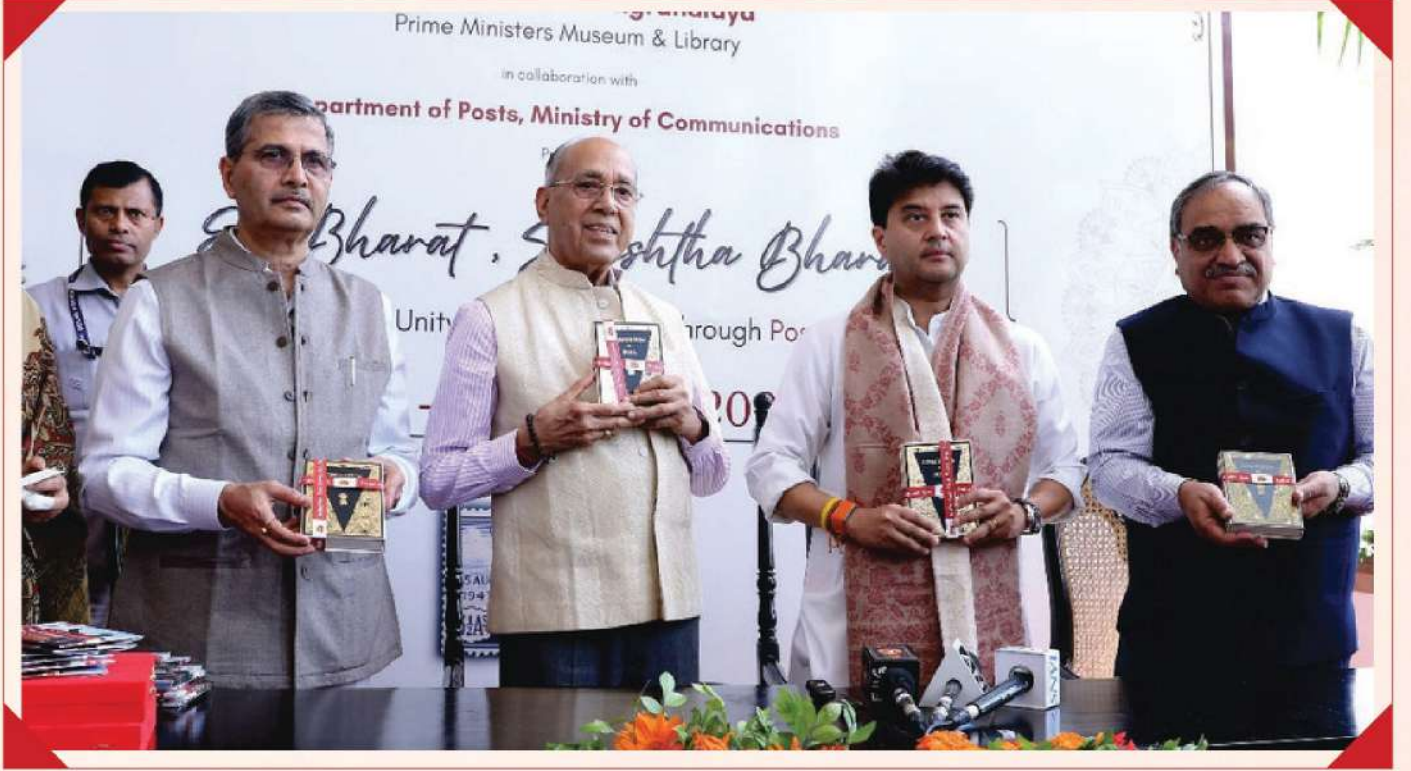
टपाल विभागाने २० एप्रिल २०२६ रोजी नवी दिल्ली येथे, माननीय संचार मंत्री श्री ज्योतिरादित्य एम. सिंधिया यांच्या अध्यक्षतेखाली आर्थिक वर्ष २०२५-२६ साठी आपल्या वार्षिक व्यवसाय आढावा बैठकीचे आयोजन केले. या बैठकीला टपाल संचालनालयातील सचिव (टपाल) सुश्री वंदिता कौल, महासंचालक टपाल सेवा श्री जितेंद्र गुप्ता आणि देशभरातील सर्व २३ टपाल मंडळांचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल यांच्यासह वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते. आर्थिक वर्ष २०२५-२६ मधील प्रमुख व्यवसाय विभागांच्या कामगिरीचा आढावा घेण्यासाठी आणि पुढील आर्थिक वर्ष २०२६-२७ मध्ये जलद वाढीसाठी धोरणे आखण्यासाठी ही बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

विभागाने ₹१५,२९६ कोटींचा महसूल नोंदवला, जो मागील वर्षाच्या तुलनेत १६% वाढ दर्शवतो आणि ₹१७,५४६ कोटींच्या उद्दिष्टापैकी ८८% साध्य करतो. विशेष म्हणजे, ८ मंडळांनी त्यांच्या लक्ष्यांपैकी ९०% पेक्षा जास्त कामगिरी साध्य केली, तर १४ मंडळांनी ८०-९०% दरम्यान कामगिरी नोंदवली, जे देशभरातील व्यापक प्रगती दर्शवते. नागरिक-केंद्रित सेवा (CCS) हा सर्वात वेगाने वाढणारा विभाग म्हणून उदयास आला, तर राजस्थान मंडळाने आपल्या महसुलाच्या लक्ष्यापैकी १०२% साध्य करून आणि ३४% वार्षिक वाढीसह एक नवीन मापदंड स्थापित केला. पुढील वाटचालीची रूपरेषा मांडताना, मंत्र्यांनी खर्चावर कठोर शिस्त आणि खर्च-व्याप्ती गुणोत्तरावर (Expenditure Coverage Ratio) बारकाईने लक्ष ठेवून संतुलित कामगिरीवर भर दिला. त्यांनी पुढे पार्सल ऑपरेशन्स, मानव संसाधन (HR), वित्त आणि व्यवसाय विकास या चार कार्यात्मक विभागांद्वारे मंडळ स्तरावर संघटनात्मक संरचना मजबूत करण्याचे, तसेच वर्धित देखरेख, नेतृत्वाच्या नेतृत्वाखालील व्यवसाय संपादनासह विक्री-चालित दृष्टिकोनाचा अवलंब आणि एक संरचित ग्राहक जीवनचक्र धोरण राबवण्याचे आवाहन केले. आपल्या समारोपाच्या भाषणात, केंद्रीय मंत्र्यांनी भविष्यात अधिक वाढीबद्दल विश्वास व्यक्त केला आणि उच्च-वाढीच्या क्षेत्रांवर लक्ष केंद्रित करण्यावर तसेच पार्सल, मेल आणि आंतरराष्ट्रीय व्यवसाय यांसारख्या मुख्य क्षेत्रांना बळकट करण्यावर भर दिला.

Scan this QR Code to watch the video

छोटी टपाल तिकिटे, मोठ्या कथा: भारताच्या एकतेचा उत्सव

माननीय दळण-वळण मंत्री श्री ज्योतिरादित्य एम. सिंधिया यांनी प्रधानमंत्री संग्रहालय येथे “एक भारत, श्रेष्ठ भारत: टपाल तिकिटांच्या माध्यमातून भारताची एकता आणि लोकशाहीचा उत्सव” या टपाल तिकीट प्रदर्शनाचे उद्घाटन केले. टपाल विभागाने संग्रहालयाच्या सहकार्याने १४ ते १७ एप्रिल २०२६ या कालावधीत हे प्रदर्शन आयोजित केले होते. या प्रदर्शनात भारताचा समृद्ध वारसा आणि लोकशाही प्रवास दर्शवणारी राष्ट्रपती, पंतप्रधान आणि स्वातंत्र्यसैनिकांवरील निवडक टपाल तिकिटे प्रदर्शित करण्यात आली होती.

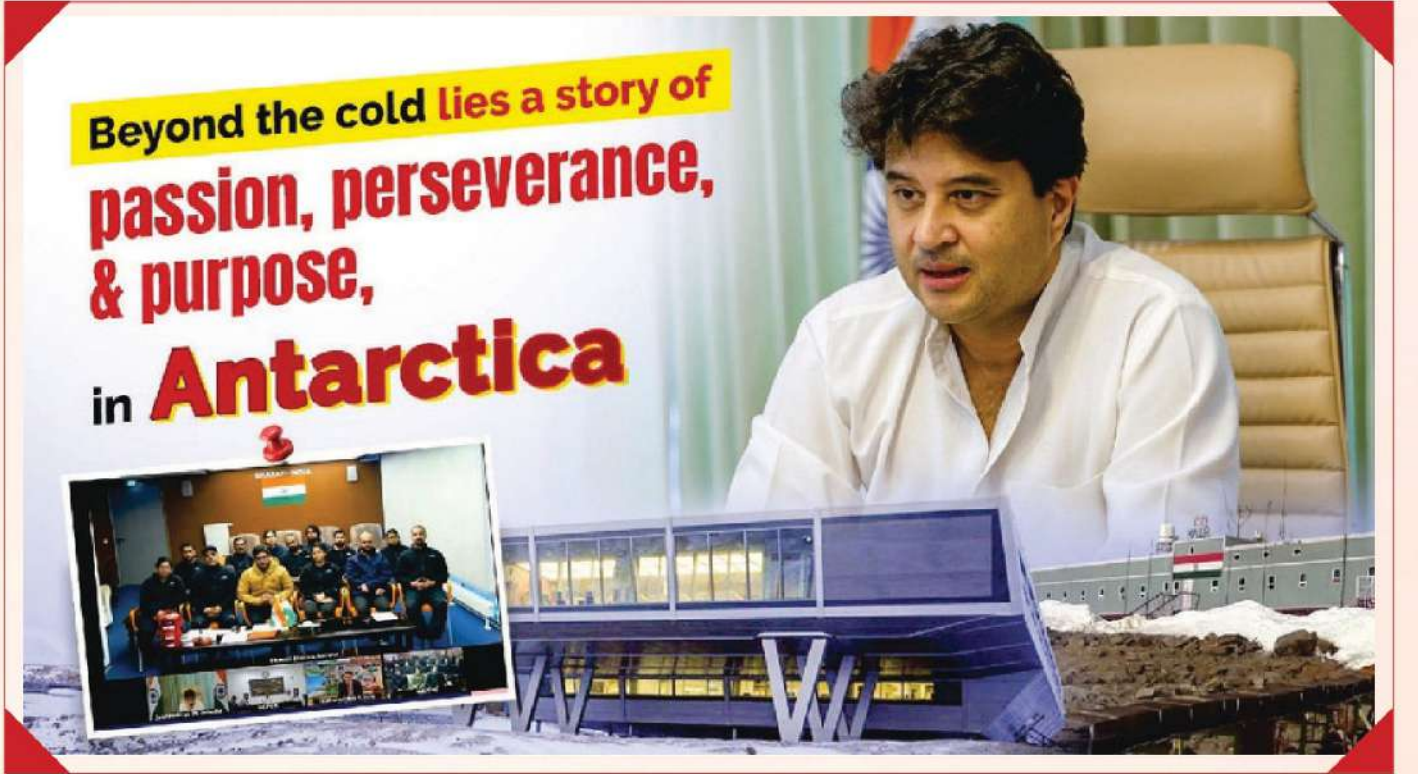

या प्रदर्शनात विद्यार्थी, टपाल तिकीट संग्राहक आणि अभ्यागतांनी उत्साहाने सहभाग घेतला. एक विशेष टपाल तिकीट संग्रह काउंटर उभारण्यात आले होते, जिथे विविध प्रकारची टपाल तिकीट उत्पादने आणि संग्रहणीय वस्तू उपलब्ध होत्या, ज्यामुळे इंडिया पोस्टच्या वारसा वस्तूंशी लोकांचा सहभाग वाढला. या प्रसंगी, प्रधानमंत्री संग्रहालयाचा चौथा स्थापना दिवस, १४ एप्रिल २०२६ रोजी होणारी डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांची जयंती आणि भारताचे संविधान यांच्या स्मरणार्थ तीन वेगवेगळे चित्र पोस्टकार्ड संच प्रकाशित करण्यात आले.

भारताच्या सांस्कृतिक आणि टपाल वारशाला प्रदर्शने, पोहोच कार्यक्रम आणि सह-ब्रँडेड टपाल तिकीट उत्पादनांच्या माध्यमातून प्रोत्साहन देण्यासाठी सहकार्य अधिक दृढ करण्याकरिता टपाल विभाग आणि संग्रहालय यांच्यात सामंजस्य करारावर (एमओयू) स्वाक्षरी करण्यात आली. या भागीदारीअंतर्गत संग्रहालयात एक समर्पित इंडिया पोस्ट काउंटर स्थापन करण्याच्या शक्यताही तपासल्या जातील. हा कार्यक्रम सांस्कृतिक संस्था आणि टपाल वारसा यांच्यातील समन्वय अधिक दृढ करण्याच्या दिशेने एक महत्त्वाचे पाऊल ठरला.

माननीय मंत्र्यांनी अंटार्क्टिकामधील पोस्टमास्टर आणि शास्त्रज्ञांशी संवाद साधला

माननीय दळण-वळण मंत्री, श्री ज्योतिरादित्य एम. सिंधिया यांनी, राष्ट्रीय ध्रुवीय आणि सागरी संशोधन केंद्राच्या अधिकाऱ्यांसोबत, अंटार्क्टिकामधील मैत्री आणि भारती संशोधन केंद्रांवर तैनात असलेल्या पथकांशी आभासी संवाद साधला. एका ऐतिहासिक घटनेत, या दुर्गम ठिकाणच्या कर्मचाऱ्यांशी थेट संवाद साधणारे ते पहिले दळण-वळण मंत्री ठरले.

संवादादरम्यान, मंत्र्यांनी पृथ्वीवरील सर्वात खडतर वातावरणांपैकी एक असलेल्या ठिकाणी टपाल सेवा चालवण्यातील अद्वितीय आव्हाने मान्य केली, ज्यात अत्यंत प्रतिकूल हवामान, एकांतवास आणि लॉजिस्टिकल मर्यादा यांचा समावेश आहे. पोस्टमास्टरांनी १९८८ पासून अंटार्क्टिकामध्ये इंडिया पोस्टने भारताच्या वैज्ञानिक मोहिमांना पाठिंबा देत आणि अत्यंत दुर्गमतेतही संपर्क सुनिश्चित करत वर्षभर आपले कार्य कसे चालू ठेवले आहे, याबद्दल माहिती दिली.

या देवाणघेवाणीने अंटार्क्टिकामधील इंडिया पोस्टच्या उपस्थितीमागील मानवी प्रयत्नांवर प्रकाश टाकला, आणि अशा अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीतही टपाल सेवा कशाप्रकारे संपर्क कायम ठेवतात हे दाखवून दिले.

Scan this QR Code
to watch the video

माननीय मंत्र्यांचे AIMA लीडरशिप कॉन्क्लेव्हमधील भाषण

**Scale with Efficiency
Reinvent with Purpose
Service with Sustainability**

ऑल इंडिया मॅनेजमेंट असोसिएशनच्या ११ व्या राष्ट्रीय नेतृत्व परिषदेला संबोधित करताना, माननीय दळण-वळण मंत्री श्री ज्योतिरादित्य एम. सिंधिया यांनी इंडिया पोस्टच्या भक्कम विकासाच्या वाटचालीबद्दल सांगितले.

विभागाच्या सातत्यपूर्ण परिवर्तनावर जोर देताना, मंत्र्यांनी नमूद केले की, इंडिया पोस्ट आपल्या वाढत्या पोहोच, सुधारित परिचालन कार्यक्षमता आणि भारताच्या लॉजिस्टिक्स व सेवा परिसंस्थेतील विकसित होत असलेल्या भूमिकेमुळे दुहेरी अंकी वाढ नोंदवत आहे. त्यांनी अधोरेखित केले की, शहरी आणि ग्रामीण भारतभर पसरलेल्या जवळपास १.६ लाख पॉइंट्स ऑफ प्रेझेन्सच्या विशाल जाळ्यामुळे, इंडिया पोस्ट कनेक्टिव्हिटी आणि सेवा वितरणाचा एक प्रमुख सक्षमकर्ता म्हणून उदयास येत आहे. त्यांनी इंडिया पोस्टला भारत सरकारच्या खर्च केंद्रातून नफा केंद्रामध्ये रूपांतरित करण्याच्या गरजेवरही जोर दिला, तसेच कार्यक्षमता, महसूल निर्मिती आणि दीर्घकालीन टिकाऊपणावर अधिक लक्ष केंद्रित करण्याचे संकेत दिले.

माननीय राज्यमंत्र्यांनी आंतरराष्ट्रीय टपाल आणि जागतिक व्यवसायाचा आढावा घेतला.

२७ एप्रिल २०२६ रोजी, माननीय डॉ. चंद्र शेखर पेम्मासानी, दळणवळण राज्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली, टपाल विभागाची आंतरराष्ट्रीय पोहोच मजबूत करणे आणि देशभरातील नागरिकांसाठी आंतरराष्ट्रीय व्यापार अधिक सुलभ करण्यासाठी त्याची जागतिक वितरण आणि निर्यात सुविधा प्रणाली विस्तारण्यावर लक्ष केंद्रित केलेल्या बैठकीचे आयोजन करण्यात आले. डाक घर निर्यात केंद्रांचा (डीएनके) विस्तार, निर्यात प्रक्रियेचे सुलभीकरण, आणि काउंटर कर्मचाऱ्यांसाठी उदयोन्मुख निर्यात पद्धती व

आंतरराष्ट्रीय व्यापार आवश्यकतांवर विशेष प्रशिक्षण यावर चर्चा केंद्रित होती. या उपक्रमांचा उद्देश कारागीर, एमएसएमई, स्टार्ट-अप्स आणि स्थानिक उद्योजकांना त्यांची उत्पादने 'स्थानिक ते जागतिक' स्तरावर नेण्यासाठी सक्षम करणे हा आहे. आपल्या विस्तृत टपाल नेटवर्क आणि तंत्रज्ञान-आधारित लॉजिस्टिक्स क्षमतांचा उपयोग करून, विभाग अखंड आंतरराष्ट्रीय वितरण सेवा वाढवत आहे, त्याचबरोबर देशभरात आर्थिक वाढ, ग्रामीण सक्षमीकरण आणि जागतिक बाजारपेठांमध्ये अधिक प्रवेशासाठी नवीन संधी निर्माण करत आहे.

सचिव (टपाल) यांनी लिस्बनमधील भारतीय दूतावासाला भेट दिली

१५ एप्रिल २०२६ रोजी, सचिव (टपाल) सुश्री वंदिता कौल यांनी लिस्बनमधील भारतीय दूतावासाला भेट दिली आणि पोर्तुगालमधील भारताचे राजदूत श्री. पुनीत आर. कुंडल यांची भेट घेतली. या भेटीत टपाल क्षेत्रात सहकार्य अधिक दृढ करणे, संपर्क वाढवणे आणि भारत व पोर्तुगाल, तसेच आफ्रिका व लॅटिन अमेरिकेतील पोर्तुगीज-भाषिक देशांसोबतचे संबंध अधिक दृढ करण्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले.

इंडिया पोस्टचा २५ व्या PUASP काँग्रेसमध्ये सहभाग

पोर्तुगालमधील कास्केस येथे झालेल्या २५ व्या पोस्टल युनियन ऑफ द अमेरिकाज, स्पेन अँड पोर्तुगाल (PUASP) काँग्रेसमध्ये इंडिया पोस्टचा सहभाग सचिव (पोस्ट) सुश्री वंदिता कौल यांच्या नेतृत्वाखाली झाला. या सहभागाने, नवोन्मेष, भागीदारी आणि नागरिक-केंद्रित सेवांच्या माध्यमातून टपाल जाळ्यांच्या सर्वसमावेशक डिजिटल परिवर्तनासाठी भारताची वचनबद्धता पुन्हा एकदा अधोरेखित केली.

डिजीपिन (DIGIPIN) द्वारे डिजिटल पत्ता, आर्थिक समावेशन आणि सीमापार रेमिटन्स (परदेशी पैसे पाठवणे) या प्रमुख क्षेत्रांवर लक्ष केंद्रित करण्यात आले, ज्यामुळे लवचिक आणि भविष्यासाठी सज्ज टपाल परिसंस्था निर्माण करण्याच्या भारताच्या दूरदृष्टीला बळकटी मिळाली.

युगांडामधील PAPU काँग्रेस

पोस्टल सर्व्हिसेस बोर्डाच्या सदस्य (वित्तीय सेवा) सुश्री मनीषा सिन्हा यांनी १ एप्रिल २०२६ रोजी युगांडातील कंपाला येथे झालेल्या पॅन आफ्रिकन पोस्टल युनियन (PAPU) काँग्रेसमध्ये निरीक्षक म्हणून भारताचे प्रतिनिधित्व केले. भारताने प्रमुख प्राधान्यक्रमांवरील चर्चेत योगदान दिले, आफ्रिकेसोबतची आपली भागीदारी दर्शविली आणि डिजिटल ॲड्रेस कोड (DAC), तंत्रज्ञान, क्षमता बांधणी आणि सीमापार सेवांमध्ये सहकार्याचा प्रस्ताव मांडला.

या अधिवेशनाच्या निमित्ताने, दक्षिण आफ्रिका, केनिया, टांझानिया, नायजेरिया, युनिव्हर्सल पोस्टल युनियन, PAPU आणि ला पोस्ट ग्रुपच्या वरिष्ठ प्रतिनिधींसोबत द्विपक्षीय चर्चा आयोजित करण्यात आल्या. या चर्चांमध्ये या क्षेत्रांमध्ये व्यावहारिक सहकार्य वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले आणि विकसित होत असलेल्या जागतिक टपाल परिसंस्थेमध्ये एक विश्वासाह भूमीदार म्हणून भारताची भूमिका अधिक दृढ झाली.

क्षमता बांधणीसाठी इंडिया पोस्ट-पीएपीयू सहकार्य

१६ एप्रिल २०२६ रोजी, इंडिया पोस्टचे उपमहासंचालक (प्रशिक्षण) डॉ. प्रदीप कुमार यांच्या नेतृत्वाखालील एका शिष्टमंडळाने, टांझानियातील अरुशा येथे पॅन आफ्रिकन पोस्टल युनियनचे (पीएपीयू) महासचिव डॉ. सिफुंडो चीफ मोयो यांच्याशी चर्चा केली. या संवादात पीएपीयू आयसीटी क्षमता बांधणी केंद्राला पुढे नेण्यावर आणि ज्ञान आदान-प्रदान व सहकार्य अधिक दृढ करण्यावर लक्षकेंद्रित करण्यात आले.

१६ एप्रिल २०२६ रोजी, इंडिया पोस्टचे उपमहासंचालक (प्रशिक्षण) डॉ. प्रदीप कुमार यांच्या नेतृत्वाखालील एका शिष्टमंडळाने, टांझानियातील अरुशा येथे पॅन आफ्रिकन पोस्टल युनियनचे (पीएपीयू) महासचिव डॉ. सिफुंडो चीफ मोयो यांच्याशी चर्चा केली. या संवादात पीएपीयू आयसीटी क्षमता बांधणी केंद्राला पुढे नेण्यावर आणि ज्ञान आदान-प्रदान व सहकार्य अधिक दृढ करण्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले.

क्षयरोगमुक्त भारत प्रतिज्ञा

डाक विभागाच्या सचिव, श्रीमती वंदिता कौल यांनी 'डाक भवन' येथे विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना 'क्षयरोगमुक्त भारत' (TB Mukta Bharat) प्रतिज्ञा दिली. याद्वारे, क्षयरोगाचे निर्मूलन करण्यासाठी आणि एका अधिक निरोगी व सशक्त भारताच्या उभारणीसाठी असलेल्या विभागाच्या सामूहिक कटिबद्धतेचा त्यांनी पुनरुच्चार केला.

ही प्रतिज्ञा ग्रहण समारंभ २४ एप्रिल २०२६ रोजी पार पडला. या प्रसंगी, क्षयरोगाचे समूळ उच्चाटन करण्याच्या राष्ट्रीय मोहिमेला डाक विभागाचा असलेला पाठिंबा पुन्हा एकदा अधोरेखित करण्यात आला; तसेच या लढ्यात जनजागृती, रोगाचे लवकर निदान आणि समाजाचा सक्रिय सहभाग यांचे महत्त्वही प्रकर्षाने मांडण्यात आले.

लखनऊ जीपीओ येथे आधार काउंटरचे उद्घाटन

नागरिकांसाठी आधार सेवा अधिक सुलभ आणि कार्यक्षम करण्याच्या उद्देशाने, १७ एप्रिल २०२६ रोजी उत्तर प्रदेश सर्कलमधील लखनऊ GPO (मुख्य टपाल कार्यालय) येथे चार नवीन आधार केंद्रांचे उद्घाटन 'टपाल सेवा महासंचालक' श्री. जितेंद्र गुप्ता यांच्या हस्ते करण्यात आले.

या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश टपाल कार्यालयांमधील सेवा वितरणाला बळकटी देणे हा असून, त्याद्वारे आधार नोंदणी आणि अद्यतनीकरण (अपडेशन) सुविधा एकाच

छताखाली अत्यंत सोयीस्करपणे उपलब्ध करून दिल्या जातील. या अतिरिक्त केंद्रांमुळे नागरिकांचा प्रतीक्षा कालावधी कमी होईल आणि त्यांचा एकूण अनुभव अधिक सुखद होईल अशी अपेक्षा आहे; ज्यामुळे 'इंडिया पोस्ट'ची एक विश्वासाई आणि सुलभ सेवा पुरवठादार म्हणून असलेली भूमिका आणखीच बळकट होईल.

इंडिया पोस्टची DTDC सोबत भागीदारी

भारताची लॉजिस्टिक्स आणि ई-कॉमर्स परिसंस्था अधिक बळकट करण्याच्या दिशेने टाकलेले एक महत्त्वपूर्ण पाऊल म्हणून, केंद्रीय दूरसंचार मंत्रालयाच्या अंतर्गत कार्यरत असलेल्या 'डाक विभागाने' (DoP) आणि 'DTDC एक्सप्रेस लिमिटेड'ने एका सामंजस्य करारावर (MoU) स्वाक्षऱ्या केल्या आहेत. नवी दिल्ली येथे, दोन्ही संस्थांमधील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत, डाक विभागाच्या पार्सल संचालनालयाचे महाव्यवस्थापक श्री. नीरज कुमार झा आणि DTDC एक्सप्रेस लिमिटेडचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री.

अभिषेक चक्रवर्ती यांच्या हस्ते या सामंजस्य कराराला औपचारिक स्वरूप देण्यात आले. डाक विभागाचे विशाल जाळे आणि DTDC चे लॉजिस्टिक्स क्षेत्रातील विशेष नैपुण्य यांचा एकत्रित वापर करून, संपूर्ण भारतभर पार्सल वितरणाची प्रक्रिया अधिक सुधारणे हे या भागीदारीचे मुख्य उद्दिष्ट आहे. देशभरातील पार्सल वितरण आणि 'कॅश ऑन डिलिव्हरी' (COD) सेवांसह, लॉजिस्टिक्स व व्यावसायिक कामकाजाच्या क्षेत्रात संधींचा विस्तार करण्यावर या सामंजस्य करारात विशेष भर देण्यात आला आहे.

कार्यक्षमता आणि सेवेचा दर्जा उंचावण्यासाठी संयुक्त लॉजिस्टिक्स कामकाज, संसाधनांची देवाणघेवाण (capacity sharing) आणि सर्वोत्तम कार्यपद्धतींचा अवलंब करण्यावर या सहकार्यात प्रामुख्याने भर दिला गेला आहे. या भागीदारीमुळे डाक विभागाचा पार्सल व्यवसाय अधिक बळकट होईल, तसेच लॉजिस्टिक्स क्षेत्रात सेवा वितरणाची गुणवत्ता सुधारेल, अशी अपेक्षा व्यक्त केली जात आहे.

IPPB कडून SHG बचत खाते सुरू

इंडिया पोस्ट पेमेंट्स बँक (IPPB), जी दळण-वळण मंत्रालयाच्या टपाल विभागांतर्गत १००% भारत सरकारची मालकीची संस्था आहे, तिने ३० एप्रिल २०२६ रोजी आपले स्वयंसहायता गट (SHG) बचत खाते सुरू करण्याची घोषणा केली. या उपक्रमाचा उद्देश संपूर्ण ग्रामीण भारतातील आर्थिक समावेशनाला चालना देणे आणि महिलांच्या नेतृत्वाखालील स्वयंसहायता गटांना सक्षम करणे हा आहे.

टपाल विभागाचे विस्तृत जाळे आणि स्वतःच्या डिजिटल क्षमतांचा उपयोग करून, आयपीपीबी घरपोच बँकिंग सेवा आणि सुलभ डिजिटल ऑनबोर्डिंगच्या माध्यमातून आर्थिक पोहोच वाढवण्याचा प्रयत्न करत आहे, ज्याला पोस्टमन आणि ग्रामीण डाक सेवकांच्या विस्तृत जाळ्याचा पाठिंबा आहे.

स्वयंसहायता गट बचत खाते हे शून्य-शिल्लक, शून्य-शुल्क खाते म्हणून तयार केले आहे, ज्यामध्ये किमान ठेव किंवा मासिक सरासरी शिल्लक रकमेची कोणतीही आवश्यकता नाही. यामध्ये तिमाही व्याज वितरण, ₹२ लाखांची कमाल शिल्लक मर्यादा आणि रोख व्यवहार, खाते विवरण आणि खाते बंद करणे यांसारख्या विनामूल्य सेवा मिळतात.

विशेषतः बचत गटांसाठी तयार केलेली ही सेवा, सर्वसमावेशक विकास आणि शाश्वत उपजीविका या राष्ट्रीय प्राधान्यक्रमांशी सुसंगत असा एक सोपा, सुलभ आणि किफायतशीर बँकिंग उपाय प्रदान करते.

समन्वय २०२६ : प्रशिक्षण संस्था प्रमुखांची परिषद

२ एप्रिल २०२६ रोजी डाक भवन येथे आयोजित "समन्वय २०२६" या प्रशिक्षण संस्था प्रमुखांच्या (HOTI) परिषदेत देशभरातील १२ प्रशिक्षण संस्थांनी सहभाग घेतला.

ही परिषद प्रशिक्षणाच्या परिणामकारकतेचा आढावा घेण्यासाठी, अभ्यासक्रमाची सुसंगती वाढवण्यासाठी आणि क्षमता विकासाला चालना देण्यासाठी एक महत्त्वाचे व्यासपीठ ठरली. परिणामाधारित प्रशिक्षण, वर्तनात्मक बदल आणि तंत्रज्ञान-सक्षम शिक्षण यावर विशेष भर देत झालेल्या चर्चेमुळे अधिक प्रतिसादक्षम आणि भविष्याभिमुख प्रशिक्षण आराखड्याचा मार्ग मोकळा झाला.

सहकार्य, मानकीकरण, भूमिकानुसार प्रशिक्षण आणि सातत्यपूर्ण सुधारणा यांच्या आधारावर स्पष्ट कृती आराखड्यासह परिषद संपन्न झाली.

RAKNPA ला संस्थात्मक गौरव पुरस्कार

१७ एप्रिल २०२६ रोजी "साधना सप्ताह २०२६" दरम्यान क्षमता विकास आयोगातर्फे रफी अहमद किदवाई राष्ट्रीय टपाल अकादमी (RAKNPA) यांना संस्थात्मक मान्यतेसाठी विशेष पुरस्कार श्रेणीत प्रशस्तिपत्र देण्यात आले.

हा पुरस्कार नवी दिल्ली येथील विज्ञान भवन येथे माननीय राज्य मंत्री डॉ. जितेंद्र सिंह यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला.

या गौरवातून अकादमीचे क्षमता विकास, सतत शिक्षण, शासकीय कर्मचाऱ्यांची संस्थात्मक क्षमता बळकट करणे आणि "मिशन कर्मयोगी" या दृष्टीकोनाला पुढे नेण्याचे योगदान अधोरेखित झाले.

एन-जन पोस्ट ऑफिस : नव्या पिढीसाठी नवीन कल्पना आणि सेवा

📍 Kamla Nehru Institute, KNI SO, Sultanpur, Uttar Pradesh

📍 VNIT, Maharashtra

📍 Dr. Panjabrao Deshmukh Krushi Vidyapith, Akola (Krishinagar SO), Maharashtra

📍 Sambalpur University, JyotiVihar, Burla, Sambalpur, Odisha

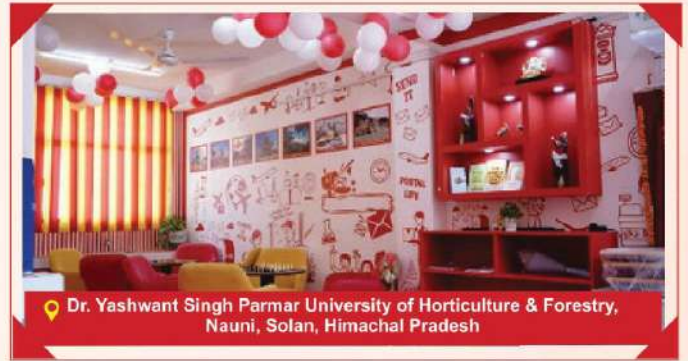

📍 Dr. Rajendra Prasad Central Agricultural University, Bihar

📍 JNTU University, Andhra Pradesh

इंडिया पोस्ट आपल्या "एन-जन पोस्ट ऑफिस" उपक्रमाद्वारे पारंपरिक टपाल कार्यालयांची भूमिका बदलत असून त्यांना तंत्रज्ञान-सक्षम आणि युवा-केंद्रित सेवा केंद्रांमध्ये रूपांतरित करत आहे. डिजिटल युगाशी सुसंगत अशा या पोस्ट ऑफिसमध्ये मूलभूत टपाल सेवांसोबतच मोफत वाय-फाय, इनडोअर गेम्स, कॉफी वेंडिंग सुविधा, वाचनासाठी जागा आणि संवादात्मक क्षेत्रे अशा आधुनिक सुविधांचा समावेश आहे. अनेक ठिकाणी विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या कलाकृतींचे प्रदर्शन देखील केले जाते, ज्यामुळे स्थानिक ओळख निर्माण होते आणि सहभाग वाढतो.

हा उपक्रम केवळ व्यवहारापुरता मर्यादित न राहता पोस्ट ऑफिसला एक सामुदायिक केंद्र बनवतो, जिथे लोक सहजपणे संपर्क साधू शकतात, सहकार्य करू शकतात आणि सेवा घेऊ शकतात. अनौपचारिक बैठक व्यवस्था आणि सर्जनशील कोपरे वापरकर्त्यांचा अनुभव अधिक सुलभ करतात.

३० एप्रिल २०२६ पर्यंत देशभरात ८४ एन-जन पोस्ट ऑफिसचे उद्घाटन झाले असून, टपाल सेवांचा वापर आणि अनुभव घेण्याच्या पद्धतीत सकारात्मक बदल दिसून येतो.

टपाल वीर

Scan this QR Code
to watch the video

गेल्या तीन दशकांहून अधिक काळापासून हिरापोरा येथील पहिल्या महिला पोस्टमन श्रीमती उल्फत बानो या अत्यंत निष्ठेने पायी चालत, अरुंद वाटा आणि प्रतिकूल हवामानातून पत्रे पोहोचवत आहेत. बर्फाच्छादित मार्ग आणि कठीण भूप्रदेशातून त्या सातत्याने गावाला बाहेरील जगाशी जोडत आहेत. त्यांचा प्रवास "डाक सेवा जन सेवा" या भावनेचे प्रतीक आहे. त्या केवळ पत्रेच नाही, तर विश्वास, आपुलकी आणि समाजासाठी एक जीवनदायी दुवा पोहोचवतात.

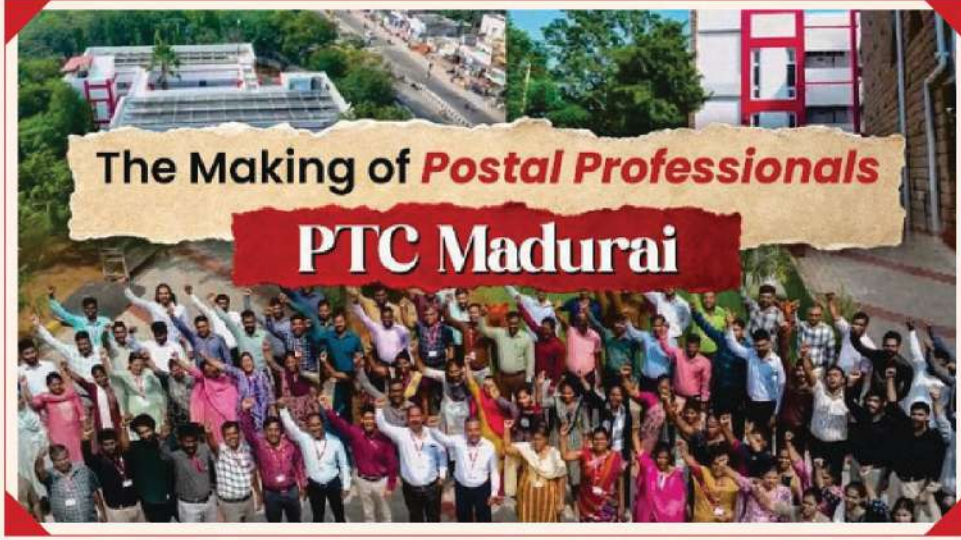

Scan this QR Code
to watch the video

झारखंडमधील दुमका जिल्ह्यातील प्रतापपूर शाखा पोस्ट ऑफिसचे शाखा पोस्टमास्टर श्री राहुल राज हे देखील समर्पण आणि सेवाभावाचे उत्कृष्ट उदाहरण आहेत. ते स्थानिक नागरिकांशी सक्रियपणे संवाद साधतात, त्यांना वैयक्तिकरित्या जोडतात आणि इंडिया पोस्टच्या विविध योजनांविषयी जागरूकता निर्माण करतात.

त्यांनी विविध भागात खाते उघडण्याची शिबिरे आयोजित करून बचत आणि आर्थिक समावेशनाला चालना दिली आहे. त्यांच्या कार्यामुळे लोकांच्या दैनंदिन जीवनात शांतपणे आधार निर्माण होत आहे.

विशेष वैशिष्ट्ये

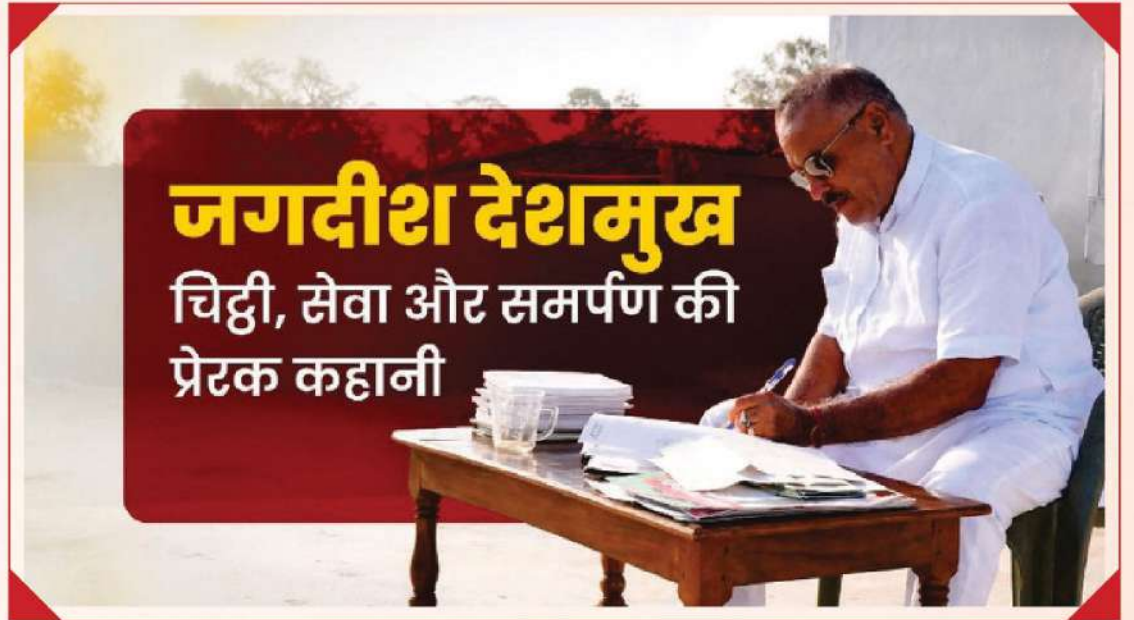

Scan this QR Code
to watch the video

१९८१ मध्ये स्थापन झालेले मदुराई येथील टपाल प्रशिक्षण केंद्र गेल्या चार दशकांपासून इंडिया पोस्टची मजबूत पायाभरणी करत आहे. येथे प्रशिक्षण केवळ वर्गापुरते मर्यादित नसून आधुनिक तंत्रज्ञान, शारीरिक तंदुरुस्ती, शिस्त आणि सामुदायिक मूल्ये यांचा समावेश करून प्रशिक्षणार्थींना डिजिटल भारताच्या गरजांसाठी तयार केले जाते. हे एक सजीव शिक्षण आणि परिवर्तनाचे केंद्र आहे, जिथे प्रत्येक प्रशिक्षणार्थी स्वप्न घेऊन येतो आणि उद्देश घेऊन जातो.

Scan this QR Code
to watch the video

छत्तीसगडमधील बालोद येथील शाळेचे शिक्षक श्री जगदीश देशमुख यांनी लेखी संवादातील उल्लेखनीय योगदानामुळे राष्ट्रीय स्तरावर ओळख मिळवली आहे. राष्ट्रपती आणि राज्यपालांकडून सन्मानित तसेच पदुमलाल पुन्नलाल बक्षी पुरस्काराचे मानकरी असलेले ते, श्री अटलबिहारी वाजपेयी आणि श्री नरेंद्र मोदी यांच्यासह अनेक नामवंत व्यक्तींची २०० हून अधिक ऐतिहासिक पत्रे जतन केल्याबद्दल ओळखले जातात.

साक्षरता कमी असलेल्या काळात त्यांनी लोकांच्या वतीने पत्रे लिहून त्यांच्या भावना व्यक्त करण्यास मदत केली. त्यांच्या निःस्वार्थ सेवेमुळे ते एक आदरणीय साहित्यिक व्यक्तिमत्त्व बनले.

टपाल तिकीट कोपरा : तिकीट आणि कथा

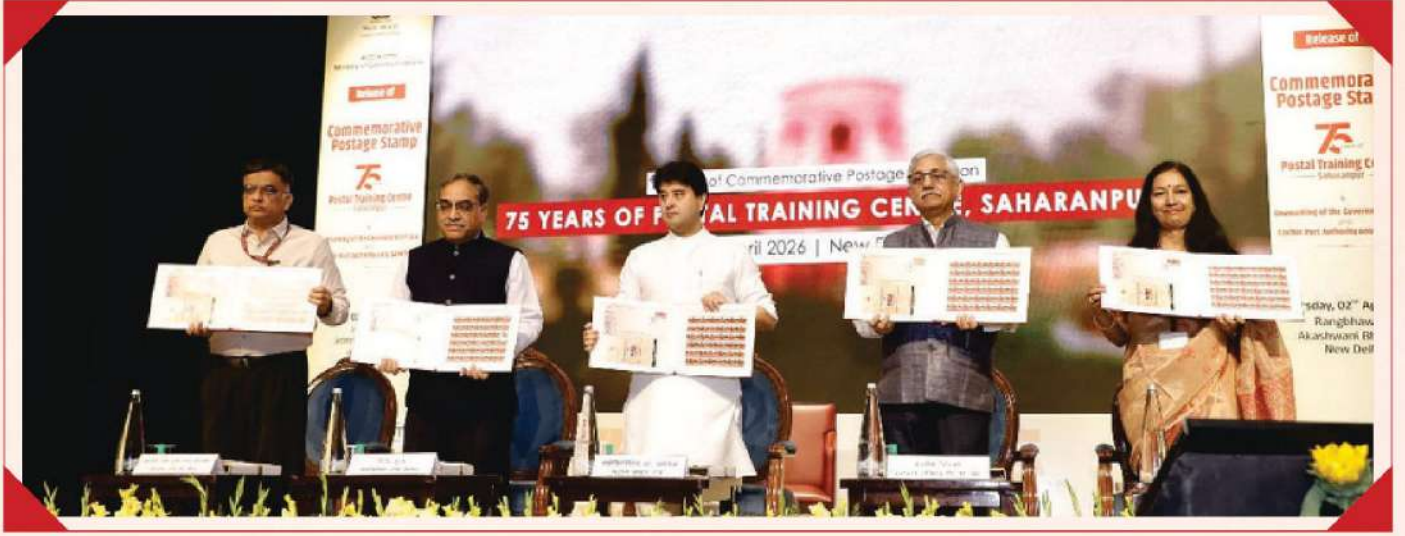

श्री राम कॉलेज ऑफ कॉमर्सच्या १०० वर्षांच्या स्मरणार्थ एक विशेष टपाल तिकीट भारताचे माननीय पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते नवी दिल्ली येथे जारी करण्यात आले. पहिला अल्बम दिल्ली सर्कलचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल कर्नल अखिलेश कुमार पांडे यांनी पंतप्रधानांना सादर केला. या सोहळ्यास एसआरसीसीच्या संचालक मंडळाचे अध्यक्ष श्री अजय एस. श्रीराम, प्राचार्या प्रा. सिमरित कौर, प्रसिद्ध पत्रकार श्री रजत शर्मा तसेच इतर मान्यवर उपस्थित होते. हे तिकीट संस्थेच्या शतकभराच्या परंपरेचा सन्मान करते आणि वाणिज्य व अर्थशास्त्र क्षेत्रातील नेतृत्व घडविण्यातील योगदानाची नोंद करते.

शिक्षण आणि राष्ट्रभारणीमधील संस्थेच्या योगदानाला मान्यता देत, आंध्र विद्यापीठाच्या १०० वर्षांच्या स्मरणार्थ एक टपाल तिकीट भारताचे माननीय उपराष्ट्रपती श्री सी. पी. राधाकृष्णन यांच्या हस्ते २७ एप्रिल २०२६ रोजी प्रकाशित करण्यात आले. विद्यापीठाचा समृद्ध शैक्षणिक वारसा आणि त्याचा समाजावरील प्रभाव साजरा करण्यात आलेल्या या सोहळ्यात माननीय केंद्रीय नागरी विमान वाहतूक मंत्री श्री किंजरापू राममोहन नायडू; आंध्र प्रदेशचे मुख्यमंत्री श्री नारा चंद्रबाबू नायडू; माननीय संचार राज्यमंत्री डॉ. चंद्रशेखर पेम्मासानी आणि भारतरत्न पुरस्कार विजेते व माजी भारतीय क्रिकेटपटू श्री सचिन तेंडुलकर यांच्यासह इतर मान्यवर उपस्थित होते.

भारतीय टपाल खात्याने नवी दिल्लीतील आकाशवाणी भवन येथे, माननीय संचार मंत्री श्री ज्योतिरादित्य एम. सिंधिया यांच्या हस्ते एका स्मारक टपाल तिकिटाचे प्रकाशन करून, सहारनपूर येथील टपाल प्रशिक्षण केंद्राच्या ७५ वर्षांच्या वर्धापन दिनानिमित्त कार्यक्रम आयोजित केला. या कार्यक्रमाला टपाल सेवा महासंचालक श्री जितेंद्र गुप्ता; दूरसंचार विभागाचे सदस्य (वित्त) श्री मनीष सिन्हा; दूरसंचार विभागाच्या सीजीसीए सुश्री वंदना गुप्ता; आणि मानव संसाधन विकास विभागाचे सदस्य कर्नल एस. एफ. एच. रिझवी यांच्यासह इतर मान्यवर उपस्थित होते. कुशल आणि भविष्यासाठी सज्ज मनुष्यबळ तयार करण्याच्या भारतीय टपाल खात्याच्या शाश्वत वचनबद्धतेचे हे एक अभिमानास्पद यश आहे.

एका भारतीय शास्त्रीय संगीत कार्यक्रमादरम्यान, दिल्ली सर्कलचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल कर्नल अखिलेश कुमार पांडे यांच्या हस्ते तबला वादक पंडित चतुरलाल यांच्यावरील स्मारक टपाल तिकिटाचे प्रकाशन १६ एप्रिल २०२६ रोजी सफदरजंग मकबऱ्यावरील करण्यात आले. या कार्यक्रमाला श्री. अनुप जलोटा, श्री. दलेर मेहंदी, श्री. शिवामणी, श्रीमती निवृत्ती कुमारी मेवाड यांच्यासह भारतीय शास्त्रीय संगीत क्षेत्रातील इतर प्रतिष्ठित कलाकारांनी उपस्थित राहून शोभा वाढवली. हे टपाल तिकीट पंडित चतुरलाल यांच्या चिरस्थायी वारशाचा आणि भारतीय शास्त्रीय संगीतातील महत्त्वपूर्ण योगदानाचा सन्मान करते.

इस्रोचे अध्यक्ष डॉ. व्ही. नारायणन, ग्रुप कॅप्टन शुभांशु शुक्ला आणि कर्नाटक सर्कलचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल श्री के. प्रकाश यांच्या उपस्थितीत बंगळूर जी.पी.ओ. येथे “भारताच्या मानवी अंतराळ कार्यक्रमा” वरील स्मारक टपाल तिकिटांचे प्रकाशन करण्यात आले. ही तिकिटे मानवी अंतराळ मोहिमांमधील भारताची प्रगती आणि अंतराळ संशोधनातील वाढत्या क्षमतांना अधोरेखित करतात. या कार्यक्रमात विज्ञान आणि टपाल तिकीट संग्रह यांचा संगम झाला, तसेच उपस्थितांशी आकर्षक संवाद साधण्यात आला आणि प्रेरणादायी विचार मांडण्यात आले, ज्याद्वारे अंतराळ संशोधनातील भारताची उपलब्धी आणि आकांक्षा साजरी करण्यात आली.

माननीय केंद्रीय अर्थ आणि कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्री श्रीमती निर्मला सीतारामन यांच्या सन्माननीय उपस्थितीत, एस.बी.आय. च्या महाराष्ट्र सर्कल स्थानिक मुख्यालयाच्या उद्घाटनप्रसंगी एक सानुकूलित 'माय स्टॅम्प' आणि विशेष रद्दीकरणासह एक विशेष कव्हर प्रकाशित करण्यात आले.

एस.बी.आय. आणि वित्तीय सेवा विभागाच्या अधिकाऱ्यांसह वरिष्ठ मान्यवरांच्या उपस्थितीत, महाराष्ट्र सर्कलचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल श्री अमिताभ सिंह यांच्या हस्ते पहिला अल्बम माननीय केंद्रीय अर्थमंत्र्यांना सादर करण्यात आला.

भारताचे माननीय उपराष्ट्रपती श्री सी. पी. राधाकृष्णन यांच्या हस्ते नवी दिल्लीतील भारत मंडपम येथे आय.टी.आय.टी.आय.- डून संस्कृती स्कूल, डेहराडूनवरील एका विशेष कव्हरचे प्रकाशन करण्यात आले. हा कार्यक्रम दिल्लीचे नायब राज्यपाल श्री तरनजीत सिंग संधू आणि इतर मान्यवरांच्या उपस्थितीत पार पडला.

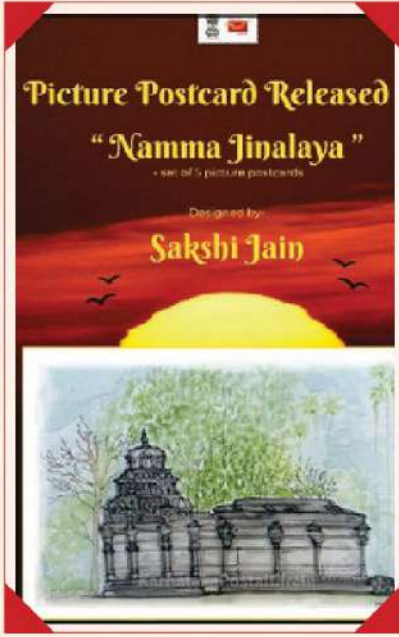
व्यापार आणि आर्थिक विकासातील एम. विश्वेश्वरैया औद्योगिक संशोधन आणि विकास केंद्र (एमव्हीआयआरडीसी), वर्ल्ड ट्रेड सेंटर मुंबई यांच्या योगदानाला मान्यता देत भारतीय टपाल खात्याने एक विशेष टपाल कव्हर जारी केले. महाराष्ट्र मंडळाचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल श्री अमिताभ सिंह यांच्या उपस्थितीत एका विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करून हे कव्हर जारी करण्यात आले. जागतिक व्यापाराला चालना देण्यासाठी आणि अनेक दशकांपासून आर्थिक भागीदारी वाढवण्यासाठी संस्थेने बजावलेल्या भूमिकेचा हा उपक्रम गौरव करतो.

रायपूर येथे आयोजित “खेलो इंडिया आदिवासी खेळ २०२६” च्या स्मरणार्थ छत्तीसगड पोस्टल सर्कलने विशेष शिक्के असलेली नऊ चित्र पोस्टकार्ड्स जारी केली. छत्तीसगडचे माननीय मुख्यमंत्री श्री विष्णू देव साई यांच्या उपस्थितीत ही पोस्टकार्ड्स जारी करण्यात आली. या कार्यक्रमाला वरिष्ठ मान्यवर, मेरी कोम यांच्यासह खेळाडू, तसेच विभागाचे अधिकारी आणि कर्मचारी उपस्थित होते. या उपक्रमाने राष्ट्रीय स्पर्धेचे महत्त्व अधोरेखित करण्याबरोबरच खेळाची भावना आणि आदिवासी संस्कृतीवर प्रकाश टाकला.

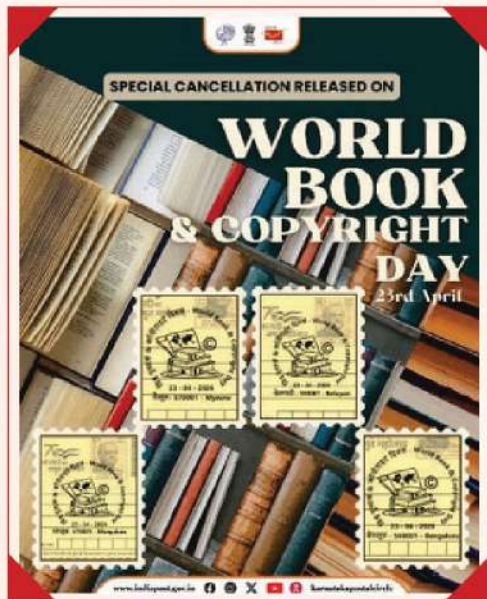

२४ एप्रिल २०२६ रोजी, ओडिशाच्या समृद्ध लोकनृत्य परंपरांचे स्मरण करणाऱ्या पाच चित्र पोस्टकार्डांचा संच, संबलपूर विभागाचे टपाल सेवा संचालक श्री सुरेश कुमार ठाकरे यांच्या हस्ते भुवनेश्वर जी.पी.ओ. येथील फिलाटेलिक ब्युरोमध्ये प्रकाशित करण्यात आला. या प्रकाशन सोहळ्याला प्रख्यात मयूरभंज छाऊ नृत्यांगना श्रीमती सुभाश्री मुखर्जी यांची उपस्थिती लाभली. ही पोस्टकार्डे ओडिशाच्या विविध लोकनृत्य प्रकारांचे प्रदर्शन करून, तेथील चैतन्यमय सांस्कृतिक वारशाचा गौरव करतात. हा उपक्रम टपाल तिकीट संग्रहाच्या माध्यमातून देशाचा कलात्मक आणि सांस्कृतिक वारसा जपण्यासाठी व त्याचे संवर्धन करण्यासाठी भारतीय टपाल खात्याने केलेल्या सातत्यपूर्ण प्रयत्नांवर प्रकाश टाकतो, तसेच लोकांना भारताच्या समृद्ध परंपरांशी जोडतो.

१८ एप्रिल २०२६ रोजी जागतिक वारसा दिनानिमित्त बंगळूरु जीपीओ येथे, सुश्री सेल्वी (सी.पी.एम.) आणि विभागाचे इतर अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या उपस्थितीत, “नम्मा जिनालय” नावाच्या पाच चित्र पोस्टकार्डचा संच प्रकाशित करण्यात आला. ही पोस्टकार्डस सुश्री साक्षी जैन यांनी डिझाइन केली होती. या संग्रहात कर्नाटकातील प्रतिष्ठित जैन मंदिरांचे प्रदर्शन केले आहे, जे राज्याच्या समृद्ध सांस्कृतिक आणि स्थापत्य वारशाचे प्रतिनिधित्व करते.

छत्तीसगड पोस्टल सर्कलने बस्तरमधील जगदलपूर येथे आयोजित 'बायकर्स मीट २०२६' दरम्यान विशेष शिक्का असलेली चार चित्र पोस्टकार्डस प्रकाशित केली. या उपक्रमाने कार्यक्रमाची आठवण जपली आणि त्याचा उत्साहपूर्ण भाव टिपला. एका अनोख्या प्रयत्नात, ही पोस्टकार्डस विविध टपाल कार्यालयामधून बाईकर्सनी जगदलपूर मुख्य टपाल कार्यालयापर्यंत वाहून नेली, ज्यामुळे त्यांना “कॅरीड कार्डस” (वाहून नेलेली कार्डस) अशी ओळख मिळाली. या कार्यक्रमात बाईकिंग गट आणि टपाल विभागाच्या अधिकाऱ्यांचा सक्रिय सहभाग दिसून आला.

जागतिक पुस्तक आणि कॉपीराइट दिनानिमित्त, कर्नाटक सर्कलने साहित्याची चिरस्थायी शक्ती आणि सर्जनशील अभिव्यक्तीच्या संरक्षणाचे महत्त्व साजरे करणारा एक विशेष टपाल तिकीट रद्द करण्याचा उपक्रम सादर केला. हा उपक्रम साहित्यिक वारसा जपण्यात आणि बौद्धिक संपदा हक्कांबद्दल जागरूकता निर्माण करण्यात भारतीय टपाल खात्याच्या भूमिकेवर प्रकाश टाकतो. अशा टपाल तिकीट आदरांजलीच्या माध्यमातून, टपाल विभाग लेखक आणि निर्मात्यांच्या योगदानाचा सन्मान करत राहतो, तसेच वाचन, सर्जनशीलता आणि मूळ कलाकृतींबद्दल आदर या संस्कृतीला प्रोत्साहन देतो.

ठळक मुद्दे

११ एप्रिल २०२६ रोजी उत्तराखंडमधील कोटद्वार येथे पोस्ट ऑफिस पासपोर्ट सेवा केंद्राचे उद्घाटन करण्यात आले, ही राज्यातील अशा प्रकारची ७ वी सुविधा आहे. या सुविधेचे उद्घाटन माननीय परराष्ट्र व्यवहार राज्यमंत्री श्री पबित्रा मार्गेरिटा, माननीय खासदार श्री अनिल बलुनी आणि उत्तराखंड विधानसभेच्या माननीय सभापती श्रीमती रितू खंडुरी भूषण यांच्या हस्ते झाले.

२२ एप्रिल २०२६ रोजी, टपाल सेवा मंडळाच्या (Postal Service Board) सदस्य (वित्तीय सेवा) मनीषा सिन्हा यांनी उत्तराखंड टपाल मंडळाच्या कामगिरीचा आढावा घेतला आणि आगामी आर्थिक वर्षात व्यवसाय विकासासाठी मार्गदर्शन केले. या बैठकीला मुख्य पोस्टमास्टर जनरल, सुश्री शशी शालिनी कुजूर; संचालक टपाल सेवा, श्री दिनेश कुमार मिस्त्री; आणि संचालक टपाल लेखा, श्री सौरभ मोहन यांच्यासह इतर वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते.

२९ एप्रिल २०२६ रोजी छत्तीसगड मंडळातील रायपूर येथे, टपाल सेवा मंडळाचे सदस्य (टपाल तिकीट संग्रह, माध्यम आणि संचार) श्री व्ही. सी. रॉय यांच्या अध्यक्षतेखाली, मुख्य पोस्टमास्टर जनरल श्री अजय सिंह चौहान आणि इतर वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत एक आढावा बैठक पार पडली. या बैठकीत प्रमुख उपक्रम, उद्दिष्टे आणि मिळवलेल्या यशाचा आढावा घेण्यात आला, ज्यामध्ये कार्यक्षमता सुधारणे, सेवा वितरण अधिक मजबूत करणे आणि वेळेवर परिणाम सुनिश्चित करण्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले. नियोजन सुधारण्यावर आणि सेवा अधिक प्रभावी व नागरिक-केंद्रित बनवण्यावर भर देण्यात आला.

टपाल सेवा मंडळाचे सदस्य (संचालन) श्री हरप्रीत सिंग यांच्या नेतृत्वाखाली अहमदाबाद येथे व्यवसाय आढावा बैठक २०२६-२७ आयोजित करण्यात आली होती. महसुलाचे लक्ष्य साध्य करण्यासाठी सर्वोत्तम कार्यपद्धती, मंडळनिहाय धोरणे आणि बाजारभिमुख कृती योजनांवर चर्चा करण्यासाठी या बैठकीत गुजरात, महाराष्ट्र, राजस्थान आणि पंजाब मंडळे एकत्र आली होती. टपाल विभागाला खर्च केंद्रातून नफा केंद्रात रूपांतरित करण्यावर भर देत, समन्वय मजबूत करणे, केंद्रित अंमलबजावणी आणि परिणाम-केंद्रित नियोजन यावर मार्गदर्शन करण्यात आले.

२८ एप्रिल २०२६ रोजी नवी दिल्ली येथे सर्व २३ पोस्टल सर्कल्सच्या प्रतिनिधींच्या उपस्थितीत पी.एल.आय. (PLI) आणि आर.पी.एल.आय. (RPLI) वर एक आढावा बैठक आयोजित करण्यात आली होती. या सत्रात कामगिरीचा आढावा, प्राधान्यक्रम आणि कार्यक्षमता व सेवेची गुणवत्ता वाढवण्याच्या संधी यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले. पी.एल.आय.चे सी.जी.एम. (CGM), श्री तनवीर कमर मोहम्मद यांच्या माहितीने बैठकीची सुरुवात झाली आणि संपूर्ण नेटवर्कमध्ये ग्राहक-केंद्रित वाढ मजबूत करण्यासाठी सहयोगी दृष्टिकोनावर भर देण्यात आला. भारतीय टपाल खात्याच्या संपूर्ण नेटवर्कमध्ये कार्यक्षमता सुधारणे, सेवेची गुणवत्ता वाढवणे आणि ग्राहक-केंद्रित वाढीला चालना देण्यासाठी एकात्मिक दृष्टिकोनावर चर्चा केंद्रित होती.

भारतीय टपाल खात्याने हिरे आणि दागिने क्षेत्रासाठी निर्यात लॉजिस्टिक्स मजबूत करण्याकरिता भारत डायमंड बोर्ससोबत सामंजस्य करारावर स्वाक्षरी केली. या करारामध्ये बी.डी.बी. येथे एक विदेश पोस्ट ऑफिस उघडण्याचा समावेश आहे, ज्यामुळे निर्यातदारांसाठी किफायतशीर निर्यात शिपमेंट सोल्यूशन्स उपलब्ध होतील. महाराष्ट्र मंडळाचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल श्री अमिताभ सिंह यांच्या उपस्थितीत, सीमाशुल्क, बीडीबी आणि इंडिया पोस्टच्या अधिकाऱ्यांसोबत या सामंजस्य करारावर स्वाक्षरी करण्यात आली, जे भारताची निर्यात परिसंस्था वाढवण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल आहे.

श्रीमती बी. पी. श्रीदेवी, मुख्य पोस्टमास्टर जनरल, आंध्र प्रदेश सर्कल, यांनी २८-२९ एप्रिल २०२६ रोजी आर्थिक वर्ष २०२५-२६ साठी सर्कलच्या कामगिरीचा आढावा घेतला. या मूल्यांकनाच्या आधारे, वर्षभरातील त्यांच्या उत्कृष्ट कामगिरी आणि योगदानाबद्दल विभागीय प्रमुख, उपविभागीय प्रमुख आणि पोस्टमास्टर यांना 'सर्कल एक्सलन्स अवॉर्ड्स' प्रदान करण्यात आले.

मुंबई येथील आंतरराष्ट्रीय व्यवसाय केंद्राचे वरिष्ठ अधीक्षक श्री पांडुरंग चोरमले आणि goGlocal चे मालक श्री अनिरुद्ध यांच्यात एका ई-मार्केटप्लेस करारावर स्वाक्षरी करण्यात आली. या भागीदारीचा उद्देश सीमापार ई-कॉमर्सला बळकट करणे आणि भारतीय निर्यातदारांसाठी जागतिक बाजारपेठेत प्रवेश वाढवणे हा आहे. या सहकार्यामुळे आंतरराष्ट्रीय शिपिंग, वेअरहाउसिंग आणि बाजारपेठेशी संपर्क यासह संपूर्ण उपाययोजनांना पाठिंबा मिळेल, ज्यामुळे जागतिक ई-कॉमर्स परिसंस्थेमध्ये इंडिया पोस्टची भूमिका अधिक मजबूत होईल.

राजस्थान सर्कलचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल, कर्नल सुशील कुमार यांच्या अध्यक्षतेखाली, शाखा कार्यालय स्तरावरील कामगिरीचा आढावा घेण्यासाठी आणि व्यवसाय धोरणे अधिक मजबूत करण्यासाठी २३ ते २५ एप्रिल २०२६ दरम्यान चुरू आणि श्री गंगानगर विभागांमधील ग्रामीण डाक सेवकांसोबत बैठका आयोजित करण्यात आल्या. या सत्रांमध्ये ईसीआर (ECR) सुधारणे, टपाल आणि वित्तीय सेवांना प्रोत्साहन देणे, तसेच बचत, विमा आणि पार्सल या विभागांमधील व्यवसाय वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले. या बैठकीत आर्थिक साक्षरता, ग्राहक संपर्क आणि डिजिटल व्यवहार व घरपोच सेवा यांवर भर देण्यात आला. या दौऱ्यादरम्यान एका पुरस्कार सोहळ्याचेही आयोजन करण्यात आले होते, जिथे ग्रामीण डाक सेवक, पीए (PA) आणि एसपीएम (SPM) यांना त्यांच्या उत्कृष्ट कामगिरीबद्दल सन्मानित करण्यात आले.

गोवा विभागातील ग्रामीण डाक सेवकांच्या सक्रिय सहभागाने, गोव्यातील कानाकोण येथील लता मंगेशकर कलांगण येथे जीडीएस संमेलन आयोजित करण्यात आले. महाराष्ट्र मंडळाचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल श्री अमिताभ सिंह यांनी सहभागींना उद्दिष्टे साध्य करण्याबाबत जागरूक केले आणि आत्मनिर्भरतेसाठी प्रोत्साहित केले. या कार्यक्रमादरम्यान, वस्तूंची नोंदणी आणि खाती उघडणे यांसारख्या क्षेत्रांतील प्रशंसनीय कामगिरीबद्दल अनेक ग्रामीण डाक सेवकांचा सत्कार करण्यात आला. याप्रसंगी गोवा विभागाचे टपाल सेवा संचालक श्री रमेश पाटील, गोवा विभागाचे वरिष्ठ अधीक्षक श्री अनुराग निखारे यांच्यासह इतर अधिकारी उपस्थित होते.

२२ एप्रिल २०२६ रोजी नवी दिल्ली पश्चिम विभाग, दिल्ली सर्कल अंतर्गत दौलतपूर शाखा कार्यालयात डाक चौपाल आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन दिल्ली सर्कलचे मुख्य पोस्टमास्टर जनरल, कर्नल अखिलेश कुमार पांडे यांच्या हस्ते झाले. या कार्यक्रमांमुळे रहिवाशांशी थेट संवाद साधणे शक्य झाले आणि टपाल, आर्थिक व शासकीय सेवा त्यांच्या घरापर्यंत पोहोचवण्यास मदत झाली. कार्यक्रमादरम्यान, सुकन्या समृद्धी खाती उघडण्यात आली आणि मुलींना पासबुकचे वाटप करण्यात आले. आधार, आयपीपीबी, पीएलआय/आरपीएलआय आणि बचत योजनांसाठी सेवा केंद्रही उभारण्यात आले होते, ज्यामुळे नागरिकांना जागेवरच सेवा मिळवणे शक्य झाले आणि आर्थिक समावेशनाला प्रोत्साहन मिळाले.

श्री. व्ही. एस. जयशंकर, पोस्टमास्टर जनरल, विशाखापट्टणम विभाग, आंध्र प्रदेश सर्कल यांनी विजयनगरम मुख्य टपाल कार्यालयात मातांसाठी फीडिंग रूम आणि मल्टी-मोबाइल चार्जिंग स्टेशनचे उद्घाटन केले. नागरिकांच्या दैनंदिन गरजा लक्षात घेऊन उभारण्यात आलेल्या या सुविधांमुळे मातांना आरामदायी आणि खाजगी जागा उपलब्ध झाली असून, प्रवासात असलेल्या नागरिकांसाठी मोबाईल चार्जिंगची सोय देखील करण्यात आली आहे. या सुविधा पोस्ट ऑफिस अधिक स्वागतार्ह, प्रतिसादक्षम आणि नागरिकांच्या गरजांशी सुसंगत बनवण्याच्या दिशेने एक साथे पण महत्त्वपूर्ण पाऊल आहे.

ग्राहकांच्या सोयीसाठी आंध्र प्रदेश सर्कलमधील विविध विभागांतील प्रमुख टपाल कार्यालयांमध्ये पार्सल पॅकेजिंग सुविधा सुरू करण्यात आली. या उपक्रमांतर्गत ग्राहकांना परवडणाऱ्या दरात एकाच ठिकाणी पॅकेजिंगची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. तसेच BNPL सेवांचा विस्तार आणि स्पीड पोस्ट व पार्सल व्यवसाय अधिक बळकट करण्यावर विशेष भर देण्यात आला.

आंध्र प्रदेश सर्कलमधील विजयनगरम आणि अमलापूरम विभागातील विविध शाळांतील विद्यार्थ्यांना दीनदयाळ स्पर्श योजना अंतर्गत शिष्यवृत्ती आणि प्रमाणपत्रांचे वितरण करण्यात आले. या उपक्रमामुळे विद्यार्थ्यांना इतिहास, संस्कृती आणि सर्जनशीलता शिकण्यासाठी फिलाटेलीचा अभ्यास करण्यास प्रोत्साहन मिळाले असून, युवा पिढीच्या सर्वांगीण विकासासाठी इंडिया पोस्टची बांधिलकी अधोरेखित झाली.

गुजरात सर्कलच्या राजकोट विभागात 18 एप्रिल 2026 रोजी जागतिक वारसा दिन विविध उपक्रमांसह साजरा करण्यात आला. यामध्ये हेरिटेज वॉक, विशेष रद्दीकरण आणि फिलाटेली प्रदर्शनाचा समावेश होता. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन श्री पवन कुमार डालमिया, पोस्टमास्टर जनरल, राजकोट विभाग यांच्या हस्ते ASI, INTACH आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील मान्यवरांच्या उपस्थितीत करण्यात आले. हेरिटेज वॉकद्वारे शहराच्या वास्तुशिल्प आणि सांस्कृतिक वारशाची ओळख करून देण्यात आली, तर राजकोट मुख्य टपाल कार्यालयातील फिलाटेली प्रदर्शनात भारताच्या वारशावर आधारित तिकिटांचे प्रदर्शन करण्यात आले. या उपक्रमात विद्यार्थी, फिलाटेलिस्ट आणि नागरिकांनी उत्साहाने सहभाग घेतला व वारसा संवर्धन आणि फिलाटेलीबाबत जनजागृती करण्यात आली.

Follow us on   www.indiapost.gov.in